

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Анна МАРИНИЧЕВА	СУТНІСТЬ ЗАКОНУ ЗАПЕРЕЧЕННЯ.....	138
Аліна МІНЧЕНКО	СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ПРАГМАТИЗМУ В ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ.....	140
Олександр ПАСТУХ	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СУСПІЛЬСТВА І ПРИРОДИ: АНТРОПОЦЕНТРИЗМ VS ЕКОЦЕНТРИЗМ.....	143
Анна ПОПОВИЧ	ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ВІРИ ТА РОЗУМУ В ЛЮДСЬКОМУ БУТТІ.....	145
Микола БУХАНЕНКО, Іван КОТЕЛЬНИКОВ,	ГЕОПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	148
Марія ОДАРІЙ, Максим ЛАВРЕНТЬЄВ	ІСТОРІЯ СТОМАТОЛОГІЇ ВІД ЕПОХИ ЕНЕОЛІТУ ДО СЬОГОДЕННЯ.....	150
Єгор ДУБІНЄНКО, Анастасія ЄГОРОВА	УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ МІЖДЕРЖАВНІ ВІДНОСИНИ У ДОБУ ДИРЕКТОРІЇ УНР 1918-1920 РОКИ.....	152
Альвіна ПИСАРІВСЬКА	ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ОДЕСИ.....	154
Кирило СТОЯНОВ, Артем ЯРОШ	МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ УКРАЇНСЬКОЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: МЕХАНІЗМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	157
Валерія ТВЕРДОВСЬКА	ПОЛІТИЧНІ ТА ШЛЮБНІ ЗВ'ЯЗКИ ПЕРІОДУ КИЇВСЬКОЇ РУСІ.....	159
Талла ЧАЙКОВСЬКА, Богдан ВИБОРНИЙ	КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ.....	161
Дмитро ЧОЛАК	НАСЛІДКИ ГОЛОДОМОРУ ДЛЯ САМОУСВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ.....	163
Вікторія ДІДЕНКО	БУЛІНГ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ (на матеріалах соціологічного дослідження).....	165
Вячеслав ФІЛІПЧУК	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	168
Віолета СВІТЛИЦЬКА	ЕТИМОЛОГІЯ ТА ДОФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНУ «ЖІНКА».....	170
Mykola KICHKA	PROFESSIONAL TRAINING PECULIARITIES OF SPECIALISTS IN THE ECONOMIC DOMAIN.....	173

12. #EndViolence: як подолати булінг, на думку молоді. U-Report УКРАЇНА. URL: <https://ukraine.ureport.in/story/390/> (дата звернення: 20.11.2024).
13. Opendatabot. Близько 100 справ щодо булінгу в українських школах на рік – Опендatabот. Опендatabот. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/bullying-in-school-2023> (дата звернення: 20.11.2024).

Вячеслав ФІЛПЧУК,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ОНП «Професійна освіта»,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ

Внаслідок зростання міграційного руху і економічної глобалізації, яка підвищує інтенсивність міжкультурних зустрічей, проблеми міжкультурної комунікації проявляються все чіткіше. Комунікація відображає найважливіший елемент нашого співіснування. Якщо людина щось не розуміє або неправильно розуміє, виникає не тільки відчуття незручності, але розвивається агресія, що може спричинити конфлікт. Однією з проблем, що заважають комунікації між представниками різних культурних традицій, є проблема низького рівня міжкультурної компетентності особистості. Інтеркультурна компетентність - це не лише знання мови та знання країнознавчого характеру, а також вміння та досвід, без яких розуміння людини іншої культури стає нелегким. Не розуміючи іншу культуру, не можна говорити про рефлексію на власну культуру, її розвиток стає неможливим. Відповідно, взаємодія двох культур, внаслідок чого відбувається пізнання як власної, так і чужої культури, видається неможливою.

Саме фахівці з міжнародних відносин, зокрема – з міжнародної економіки повинні бути включені в площину інкультурації, повинні демонструвати здатність до мультикультурного фахового спілкування.

Феноменологію мультикультурної освіти досліджували Любов Тархова, Віра Терехова, Ольга Галіцян, Оксана Сніговська, Лю Їге.

Мета дослідження: визначити методологічні підходи та педагогічні умови формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці.

Об’єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців з міжнародної економіки.

Предмет дослідження – педагогічні умови та модель формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці.

Гіпотеза дослідження: формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці

відбуватиметься ефективно, якщо реалізувати у ході їх професійної підготовки такі педагогічні умови: інтеграція інформації про зміст та специфіку інтеркультурної комунікації в профіль фахових дисциплін; активізація мотиваційної настанови майбутніх фахівців на інкультурацію площини професійної комунікації; набуття студентами досвіду впровадження індивідуальних моделей інтеркультурного спілкування.

Завдання дослідження:

1. Опрацювати науковий фонд і конкретизувати зміст понять «інтеркультурна компетентність», «інтеркультурне спілкування», «інтеркультурна комунікація»;
2. Здійснити аналіз наукових джерел з проблеми формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці;
3. Висвітлити сутність і структуру інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки.
4. Визначити і науково обґрунтувати педагогічні умови та методологічні підходи формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці.
5. Розробити модель формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці; експериментальним шляхом перевірити її ефективність.

Формування інтеркультурної компетентності варто пов'язувати з розвитком особистості студентів, їх готовності брати участь в діалозі культур на основі принципів кооперації, взаємоповаги, терпачості до різниці в культурних традиціях та подоланню культурних бар'єрів. В психології встановлено, що присутність у свідомості кожного учасника спілкування свого власного досвіду, інакше кажучи, власної культури (індивідуальної картини світу) і так чи інакше протилежного йому чужого світу (чужого образу свідомості) створює діалогічність особистості. Саме діалогічність особистості робить її спроможною брати участь у діалозі культур. В контексті діалогу культур студент спирається на пізнавальні засоби своєї культури, що допомагає усвідомити засоби чужої культури, набуті нові знання про свою культуру, створені на пізнанні чужої культури.

Інтеркультурна компетентність фахівця з міжнародної економіки – інтегративний, системний, особистісно-професійний конструкт, що віддзеркалює комплекс соціокультурних, культурологічних, етнолінгвістичних, іншомовних професійно зорієнтованих знань, умінь вибудовувати оптимальні інтермедіативні стратегії міжкультурної комунікації шляхом увиразнення певного мовного та культурного коду в ситуаціях міжкультурної взаємодії, здатність використовувати функціонал мовних та немовних засобів взаємодії в професійному середовищі, вироблювати стійку професійну позицію щодо інкультурації, національних кодів та етносоціокультурного різноманіття, вибудовувати площину спілкування з різними мультикультурними локальними

спільнотами на підґрунті синергії Діалогу культур у галузі міжнародної економіки.

Практичне значення дослідження полягає у розробленні системи практичної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної економіки до інтеркультурної комунікації в професійній діяльності; студенти набудуть досвіду вибудови площини професійної діяльності на засадах мультикультурності та Діалогу Культур.

Список використаних джерел:

1. Галіцян О.А. Міжкультурна компетентність учителя сучасної школи. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 22. Т. 1. С. 106–108.
2. Карпова Л. Г. Формування професійної компетенції вчителя загальноосвітньої школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2004. 20 с.
4. Козубовська І. В., Васьків С. Т. Міжкультурна компетентність вчителя в багатонаціональній державі. *Науковий Вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2017. Вип. 2 (41). С. 129–132.
5. Костюченко Аліна. Аналіз поняття «міжкультурна компетентність учителя». *Педагогічні науки*. 2015. № 64. С. 29–33.
6. Кравець Р. А. Культурна компетентність та міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутніх аграрників. *Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2013. № 1(7). С. 112–115.
7. Пільова С. Г. Формування організаційної компетентності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки: дис.... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2011. 160 с.
9. Раковець О., Раковець С. Компетентність педагога як основа його професійної майстерності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2021, № 1 (105) С. 50–60.

Віолета СВІТЛИЦЬКА,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ОНП «Філософія»,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

ЕТИМОЛОГІЯ ТА ДОФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНУ «ЖІНКА»

Відомо, що мова щоденно реагує на суспільні запити, як це ми вже вище означили та описали, отже мовні процеси відображають соціальні рухи та зміни. Сучасний процес фемінізації лексики значною мірою відбувається внаслідок суттєвих принципових змін у розумінні феномену «жінка», таким чином, глибокий аналіз етимології поняття дозволить з'ясувати необхідні відомості, факти, пояснення.

Слово «жінка» утворене від кореня «жінок» додаванням суфікса «-щин». Українське слово «жінка» (зменшувальна форма від «жона» [4]) разом з відповідниками в інших слов'янських мовах походить від праслов'янської. *žena (яке утворилося з давнішої форми *gena у результаті першої палаталізації) та має спорідненість із багатьма давніми мовами та спільним джерелом для всіх слів є